2020 YILI KURU İNCİR RAPORU

MAYIS 2021

TORBALI TİCARET ODASI

HAZIRLAYAN: DIŞ TİCARET STAJYERİ ARZUM EKİCİ

DÜNYADA İNCİR

Kültür meyveleri içerisinde en eski gelişme tarihine sahip meyvelerden biri olan incirin ana vatanı Türkiye'dir. Buradan Suriye, Filistin ve daha sonra da Orta Doğu üzerinden Çin ve Hindistan'a yayılmıştır. İncirin iklim ve ekolojik istekleri nedeni ile dünyada oldukça sınırlı sayıda ülkede üretimi yapılmaktadır. Türkiye bu ender ülkelerden biri olup; gerek kuru, gerek sofralık incir üretiminde, dünya ülkeleri içerisinde ilk sırada yer almaktadır. Türkiye'nin tüm sahil kuşağında yetiştiriciliği yapılabilmekte olup Ege Bölgesi'ndeki Büyük ve Küçük Menderes Havzaları en uygun ekolojik koşullara sahiptir. Ege Bölgesi'nde daha çok kurutmalık incir yetiştiriciliği yapılırken, diğer bölgelerde ağırlıklı olarak taze incir yetiştiriciliği yapılmaktadır.

Besin değerleri yönünden zengin bir meyve olan kuru incir, uluslararası pazarlarda çerezlik olarak tüketildiği gibi pasta, ekmek ve şekerli mamul imalatında da kullanılmaktadır. Düşük kalitedeki ürünlerden pekmez ve etil alkol üretilmekte olup incir çekirdeği de boya, kozmetik ve ilaç sanayinde kullanılmaktadır.

Dünya Gıda Örgütü (FAO) verilerine göre 2018 yılında bir önceki yıla göre **üretim miktarı %1,4** düşüş, alan olarak ise **%8,6** artış göstermiştir. Son beş yıllık (2014-2018) veriler incelendiğinde ise incir üretiminin **1,15 milyon** tondan **1,14 milyon** tona düştüğü, alanın da **3,13 milyon** dekardan **3,01 milyon** dekara düştüğü görülmektedir.

DÜNYADA VE TÜRKİYEDE İNCİR ÜRETİMİ

ÜLKELER	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Türkiye	300.282	300.600	305.450	305.689	306.499	310.000

*TÜİK

Tablo 1: Dünya Yaş İncir Üretim Miktarları (Ton)

ÜLKELER	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Türkiye	298.914	300.282	300.600	305.450	305.689	306.499
Mısır	153.089	176.105	172.474	167.622	177.135	189.339
İran	78.392	83.787	73.212	70.178	70.730	59.339
Fas	101.989	126.554	150.011	59.881	137.934	128.380
Cezayir	117.100	128.620	139.137	131.798	128.684	109.214
Suriye	46.443	35.301	41.652	43.098	43.084	35.300
A.B.D.	26.212	30.300	27.397	31.600	28.300	28.874
İspanya	30.400	28.896	26.479	25.224	36.380	47.750
Tunus	23.500	27.000	30.000	22.500	22.529	25.696
İtalya	11.520	10.788	13.112	11.297	11.363	10.647
Brezilya	28.253	28.053	29.071	26.910	25.883	23.674
Diğerleri	213.731	169.925	151.220	154.901	180.151	170.604
TOPLAM	**1.129.543**	**1.145.611**	**1.159.215**	**1.050.459**	**1.167.862**	**1.135.316**

Kaynak: FAO

BM Tarım ve Gıda Örgütü (FAO) verilerinin son altı yıllık ortalama değerlerine göre Türkiye, yaklaşık 300 bin ton üretim ile dünya yaş incir üretiminin yaklaşık % 30'nu karşılayarak ilk sırada yer almaktadır. Türkiye'yi Mısır, Fas, Cezayir, İran, Suriye, ABD ve İspanya takip etmektedir. Yıllara göre değişmekle birlikte, dünya incir üretiminin ortalama 1.128.815 ton, kuru incir üretiminin de 105.000 ton civarında (yaş incirin dörtte biri kuru inciri oluşturuyor.) olduğu dikkate alındığında, dünya incir üretiminin 680.000 ton civarında bir miktarının yaş incir üretimi olarak değerlendirildiği ortaya çıkmaktadır.

Tablo 2: Dünya Kuru İncir Üretim Miktarları (Ton)

Ülkeler	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Türkiye	55.653	56.935	61.909	69.731	74.505	72.000	80.000
İran	23.000	22.000	21.759	30.000	30.000	30.000	15.000
İspanya	5.000	6.000	5.000	5.000	6.000	5.500	12.000
Suriye	8.000	7.600	5.600	7.000	8.000	7.500	7.000
ABD	11.000	9.250	10.487	9.000	9.000	9.000	7.500
İtalya	4.500	3.900	2.200	3.000	4.000	3.500	2.500
Toplam	**107.153**	**105.685**	**106.955**	**123.731**	**131.505**	**127.500**	**124.000**

Kaynak: FAO

Yıllara göre değişmekle birlikte yaklaşık 115.670 ton civarında olan dünya kuru incir üretiminin yarısına yakın bir bölümü ülkemiz tarafından gerçekleştirilmektedir. Son 7 yıllık veriler incelendiğinde; 2017/208 yılında 124.000 ton olan dünya kuru incir üretimi içerisinde % 65'lik payla birinci sırada yer alan ülkemizden sonra, % 12'lik payla İran ikinci, % 10'luk payla da İspanya üçüncü sırada yer almaktadır.

Dünya kuru incir üretiminin % 15-20'si üretici ülkeler tarafından tüketilmekte olup, üretici ülkelerin iç tüketiminden arta kalan kısım ise, ihracata konu olmaktadır. Dünya piyasalarında ihraç olunan kuru incirin %60'dan fazlası ülkemiz tarafından karşılanmaktadır. Dünya kuru incir üretiminde olduğu gibi, ihracatında da birinci sırada yer alan ülkemiz, bu konumu nedeni ile dünya fiyatlarını da önemli ölçüde etkilemektedir.

Tablodaki veriler değerlendirildiğinde son yedi sezondaki üretimin ortalama 118.076 ton civarında olduğu görülmektedir. Başlıca üretici ülkeler itibariyle dünya kuru incir üretim rakamlarına ilişkin olarak verilen tablodaki yedi dönemin ortalamasına göre Türkiye 67.248 ton üretim ile dünya üretiminin yarısından fazlasını karşılayarak, sektörde en çok üretim yapan ülke konumundadır. Ayrıca, Türkiye sektörün en kaliteli üretim yapan üretici ülkesidir. 2017/2018 yılı kuru incir üretiminde Türkiye'yi, 15.000 ton ile İran, 12.000 ton ile İspanya ve 7.500 ton ile ABD izlemektedir. Dünya incir üretiminde ikinci sırada yer alan Mısır'ın, kuru incir üretimi sıralamasında önemli bir yer almaması, üretimi yapılan incirlerin taze olarak değerlendirildiğini, ayrıca ihracat sıralamasında da aynı durumun mevcut olması, ürünün tamamına yakınının iç pazarda tüketildiğini göstermektedir.

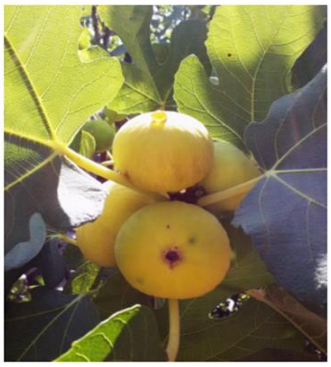

TÜRKİYE İNCİR ÜRETİMİ

Dünya'da gerek miktar, gerekse kalite bakımından önemli sayılabilecek incir üreticisi ülkelere az sayıdadır. Türkiye, dünyanın en büyük ve kaliteli incir üreticisi olup, dünya taze incir üretiminin %23,6'sını, dünya kuru incir üretiminin %54,3'ünü gerçekleştirmektedir. İncir, yaklaşık olarak 30.000 çitçi ailesinin yetiştiriciliği yaparak geçimini sağladığı ve sektörde 250.000 kişiye istihdam imkanı yaratan bir ürünümüzdür. Ülkemizde yoğun olarak yetiştiriciliğin yapıldığı bölge Ege Bölgesi'dir. İhraç değeri yüksek kurutmalık çeşitler Ege Bölgesinin Büyük ve Küçük Menderes Havzalarında yetiştirilmektedir. Kurutmalık incir plantasyonlarının %4,6'sı taban, %12'si kır-taban ve %83,4'ü ise eğimli dağlık alanda yer almaktadır.

Sofralık çeşitler ise Ege, Akdeniz, Marmara Bölgesinde ve hatta Karadeniz sahil şeridinin pek çok yöresinde yetiştirilmektedir. Özellikle Aydın ilimiz incir ile özdeşleşmiştir. 2001 yılı DİE verilerine göre toplam incir üretimimizin %60,7'si Aydın ilimizde gerçekleşmiştir. Aydın ilimizi %15,4'lük payla İzmir, 4,7'lik payla Bursa izlemektedir. Ülkemizde üretilen çeşitler arasında en yaygın olan ve dünyaca tanınan, ekonomik değeri yüksek ve birinci sınıf standart çeşit, Sarıloptur. Ülkemiz incir üretiminin %90'ından fazlasını Sarılop çeşidi incirler oluşturmaktadır.

İncir toplu meyvelik alanı; Türkiye'de TÜİK verilerine göre 2017 yılında 50.330 ha alanda yaş incir üretimi yapılmış olup, 9,7 milyonu meyve veren olmak üzere, toplam 10,7 milyon incir ağacı bulunmaktadır. Bu ağaçlardan elde edilen yaş incir miktarı yılda ortalama 205-300 bin ton arasında değişmektedir (3). Türkiye'de en geniş incir üretim alanlarına Ege Bölgesi sahiptir. Bu bölgeyi Doğu Marmara Bölgesi ve Akdeniz Bölgesi izlemektedir (4).

İncir üretimi; 2017 yılında 305.689 ton yaş incir üretimi gerçekleşmiştir. Bununla birlikte, TÜİK meyve ürünleri 2018 2. tahmin verilerine göre, Türkiye incir üretiminin 307.139 ton olacağı öngörülmüş, 2018 yılı incir üretim miktarı 306.499 ton olarak açıklanmıştır. Ege Bölgesi toplam üretimin yaklaşık %76 gibi önemli bir oranına sahiptir. İncir üretimi bakımından Aydın, İzmir, Bursa ve Gaziantep önde gelen iller arasında yer almaktadır (4).

Türkiye'de İncir Destekleme Politikaları: Türkiye'de incir üreticileri devlet desteklerinden yararlanabilmektedir. "2018 yılı Bitkisel Üretime Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ" kapsamında, incir için 10TL/da mazot desteği, 4 TL/da gübre desteği, 50 dekar ve üzerinde araziler için 40 TL toprak analizi desteği verilmektedir (Tabloda dekar başına düşen toprak analizi desteği hesaplanmıştır). Aynı zamanda 2018 yılında organik tarım üretimi yapan incir üreticilerine (1. kategoride meyve-sebze) 100TL/da organik tarım desteği ve iyi tarım uygulamaları kapsamında (meyve-sebze kategorisinde) bireysel sertifikasyon için, 40 TL/da ve grup sertifikasyonu için, 50TL/da iyi tarım uygulamaları desteği verilmektedir (5).

TÜRKİYENİN İLLERE GÖRE İNCİR ÜRETİMİ MİKTARI VE ALANI

İl Adı	2015		2016		2017		2018		2019		2019 Yılı Üretim % Payı
	Alan (da)	Üretim (ton)	Alan (da)	Üretim (ton)	Alan (da)	Üretim (ton)	Alan (da)	Üretim (ton)	Alan (da)	Üretim (ton)	
Aydın	362.784	186.124	365.366	182.775	366.928	185.412	369.020	186.346	373.010	190.445	61
İzmir	80.453	38.753	80.778	43.741	80.970	42.576	88.196	45.652	88.196	43.433	14
Bursa	20.352	22.541	21.136	25.734	22.573	25.456	23.178	26.385	23.945	28.450	9
Mersin	4.258	8.426	3.756	7.202	3.658	7.425	3.611	7.693	4.426	6.875	2
Hatay	1.627	6.244	1.677	6.585	1.570	6.495	963	3.756	1.013	3.405	1
Antalya	1.366	4.149	1.377	4.319	1.282	4.005	1.269	3.034	1.318	3.050	1
Diğer İller	26.341	34.363	25.778	35.094	26.323	34.320	27.656	33.633	29.256	34.342	11
Toplam	497.181	300.600	499.868	305.450	503.304	305.689	513.893	306.499	521.164	310.000	100

Kaynak: TÜİK

2020 yılı incir üretimi TÜİK I. tahminine göre **310 bin ton** olarak beklenmektedir.

2013 yılında Aydın Ticaret Odası tarafından Aydın incirinin coğrafi işaret olarak tescil edilmesi amacıyla AB nezdinde başvuru yapılmış olup Şubat 2016'da **"Aydın İnciri"** coğrafi işaret olarak "Antep Baklavası/Gaziantep Baklavası"ndan sonra AB'de tescil edilen ikinci ürünümüz olmuştur.

Türkiye'de 2019/2020 üretim sezonuna kadar Ege Bölgesi kuru incir rekolte miktarı; Ticaret Borsası, Ege İhracatçı Birlikleri, Ziraat Odası Başkanlığı, Erbeyli İncir Araştırma Enstitüsü ve Tarım Orman İl Müdürlükleri temsilcilerinden oluşan tespit komisyonu tarafından yapılan çalışma sonucunda belirlenmiş olup 2019/2020 sezonundan itibaren her Tarım Orman İl Müdürlüğü kendi iline ait kuru incir üretim miktarını İl Müdürlüğü, ziraat odası başkanlığı, ticaret borsası, ihracatçı birlikleri, üniversite, üretici birlikleri ile ilçe komisyonu sorumlusu temsilcilerinden oluşan komisyon tarafından belirleyip kararını Bakanlığımıza iletmektedir.

2019/2020 sezonu kuru incir üretimimiz bir önceki sezona göre %11 oranında artış göstermiştir. Ayrıca 2019/2020 sezonu hem daha kaliteli hem de daha verimli bir sezon olmuştur.

2018 yılında 17 bin ton olan taze incir ihracatımız 2019 yılında %19 artış ile 20 bin tona, değer olarak ise 39 milyon dolardan %26 artış ile 49 milyon dolara ulaşmıştır. 2018 yılında 2.296 $/ton olan ihracat birim fiyatı ise 2019 yılında %5,4 artış ile 2.421 $/ton olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye'nin ülkelere göre kuru incir ihracatı (2018, %)

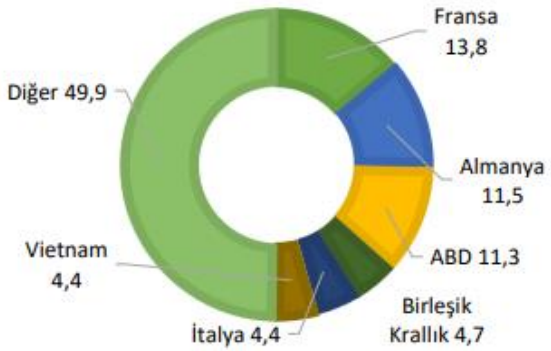

Türkiye'nin ülkelere göre kuru incir ithalatı (2018, %)

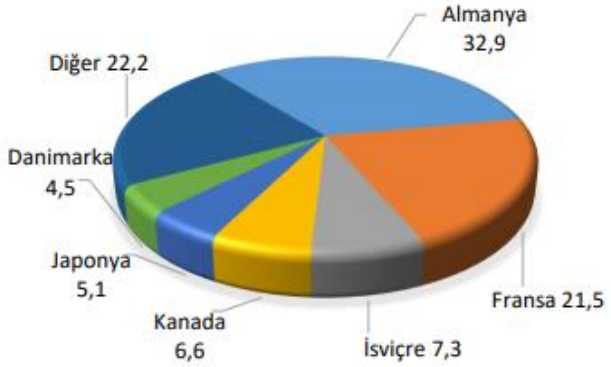

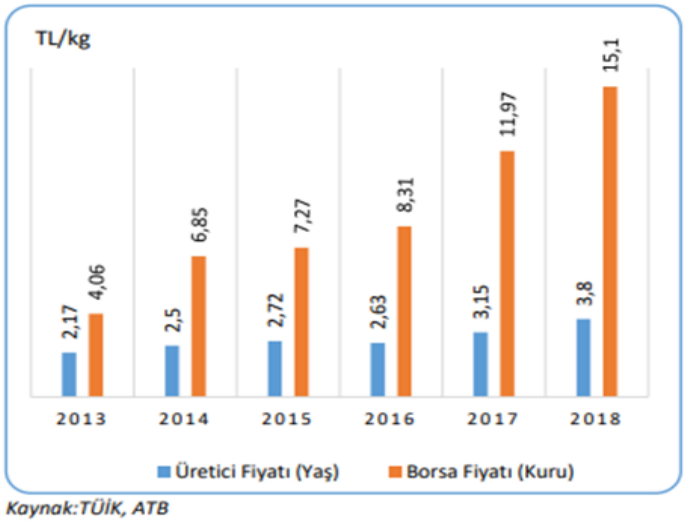

Kaynak:TÜİK, ATB

TÜİK Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksi Ürün Fiyatları dikkate alınmış olup, 2018 Ekim ayında 3,8 TL/kg olan üretici incir fiyatı bir önceki aya göre yaklaşık %2,0 azalırken, bir önceki yılın aynı ayına göre yaklaşık %22,2 artmıştır.

Borsa fiyatında Aydın Ticaret Borsası kuru incir dökme hazır müstahsil satış fiyatları dikkate alınmış olup, bu fiyat 2018 Aralık ayında 17,71 TL/Kg'dır. Borsa fiyatı bir önceki aya göre %4,4 azalırken; bir önceki yılın aynı ayına göre yaklaşık %50,2 artmıştır.

Türkiye'nin 2019 yılı **incir ihracatı 85 bin ton** olup **%55'**lik pay ile dünya incir ihracatı sıralamasında **1. sırada** yer almaktadır.

Türkiye'yi 12 bin ton ile Afganistan, 8 bin ton ile İspanya, 7 bin ton ile S.Arabistan, 7 bin ton ile Avusturya ve 4 bin ton ile Hollanda takip etmektedir.

Diğer ülkelerin ihracat miktarı ise 32 bin tondur.

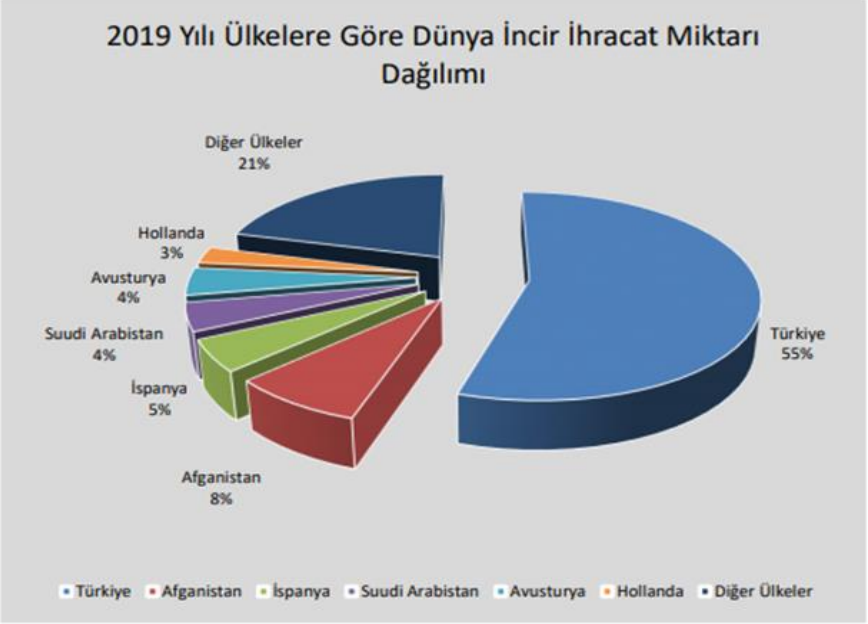

Kaynak: Trademap, Erişim Tarihi: 02.07.2020

TORBALI'DA İNCİR ÜRETİMİ

İlçe olarak Torbalı'nın önemli gelir kaynaklarından bir tanesi de incir üretimidir. Torbalıda her yıl hasat zamanında ortalama olarak 35.970 adet ağaç meyve verirken, her yıl ortalama olarak 1.618 ton incir üretimi yapılmaktadır. Bir zamanlar İncir üssü olan torbalı ürettiği incirlerini başta Avrupa olmak üzere Amerika ve Arap ülkelerine de ihraç ediyor. Bu rakamlardan anlaşıldığı kadarı ile torbalı halkı için incir üretimi önemli gelir kaynaklarından biridir.

KURU İNCİR TÜKETİMİ

Yaklaşık 105.000 ton civarındaki dünya kuru incir üretiminin % 15-20'si üretici ülkeler tarafından tüketilmekte, üretici ülkelerin iç tüketiminden arta kalan kısım ise, ihracata konu olmaktadır.

Yüksek kalori değeri, mineral maddeler ve besin maddeleri içeriğiyle gıda maddeleri arasında özel bir yeri olan kuru incirin çok çeşitli tüketim alanları mevcuttur. Kuru incir, uluslararası pazarlarda, çerezlik olarak tüketildiği gibi pasta imalatında, çeşitli yemeklerin yapımında, dilimlenmiş olarak ekmek imalatında, şekerli mamuller imalatında ve meyve karışımlarında kullanılmaktadır. Kalitesi düşük olanlardan pekmez, hurda incirlerden de etil alkol üretilmektedir. Etil alkolün üretimi esnasında ortaya çıkan incir çekirdekleri de boya, kozmetik ve ilaç sanayinde değerlendirilmektedir.

Ülkemizde üretilen incirin % 30'u taze olarak iç pazarda, % 70'i kuru incir olarak dış ve iç pazarda tüketilmektedir. Kuru incirin tüketimi ülkemizde arzu edilen seviyeye henüz ulaşamamıştır. Kişi başına yıllık tüketim tahminen 200-250 gram civarındadır. Türkiye'nin yıllık kuru incir tüketim miktarı ise ortalama 6-8 bin ton olarak tahmin edilmektedir. Besin değeri ve sağlık açısından son derece önemli olan bu ürünün çeşitli tanıtım faaliyetleri ile iç tüketiminin artırılması gerekmektedir. Ülkemizde kişi başına düşen taze incir tüketimi ise 400- 600 gram civarında olmakla birlikte bu miktarın artırılması, gerek halkımızın yeterli ve dengeli beslenmesi, gerekse piyasalarda dengenin sağlanması bakımından gerekli görülmektedir.

İNCİR SEKTÖRÜNDE YAŞANAN BAŞLICA SORUNLAR

- Aflatoksin oluşumunun engellenmesi için; ağacın zamanında ve tekniğine uygun bir şekilde budanması, temiz ilek kullanılması, hasat döneminde yere düşen meyvelerin sık sık toplanması, kurutmanın tahta kerevetler üzerinde yapılması yönünde üreticilerin muhakkak eğitilmesi gerekmektedir.

- Pazarlama sorunlarının giderilebilmesi açısından üreticilerin örgütlenmeleri, ürünün serbest piyasada fiyatının oluşabilmesi için çok fazla alıcı ve satıcının bir arada bulunması gerekmektedir.

- Kuru İncir piyasasındaki belirsizlik ve oluşan fiyat istikrarsızlığının ihracatçılar arasında yarattığı olumsuz rekabeti, ithalatçı ülkelerin kendi lehlerine kullanmaları nedeni ile ihraç fiyatlarının düşmesi sonucu ülkeye giren Döviz miktarında azalma olmaktadır.

- Dış satıma konu olan ve bilinen nefaseti ile sadece Büyük Menderes ve Küçük Menderes Vadilerinde lokalize olmuş standart bir çeşit olan incirin rakipsiz üreticisi olmamıza rağmen, ürünün bu zamana kadar önemli hiçbir destek ve teşvik görmemiş olması.

- Kuru incir dış ticaretinde Aydın “Sarı Lop İncir” sektöre dünyada hakim olmasına karşın sektör üretici ve ihracatçıları sahip olunan bu avantajı yeteri düzeyde değerlendirememektedir.

- Maliyet hesabını doğru yapamayan bazı işletmelerin zararına satışlar gerçekleştirmesinin tüm sektöre zarar verdiği, bu durumu çözmek için maliyet muhasebesi eğitimi alınması sağlanmalıdır.

- Tüketicilerin eğilimleri sağlıklı ürün tüketmeye yönelmektedir. Aydın’da yetişen incir için organik belgesi alınması yönünde çalışma yürütülerek ürüne talep ve ürünün katma değeri arttırılmalıdır.

- Tüketicilerin bu ürüne yönelmesi ürünün marka algısı ürüne talebi, ürünün fiyatını etkilemektedir. Bu doğrultuda ürüne yönelik marka imajı oluşturulmalı ve ürünü çekici kılmak adına ambalaj çalışması yapılmalıdır. Böylece ürüne olan ilginin ve katma değerin arttırılması sağlanmış olacaktır.

DEĞERLENDİRME

- 2019 yılında Bakanlığımızın "incir" i orman ağacı emvaline almasından sonra Ege ve Akdeniz Bölgeleri'nde 0-700 metre arasındaki yükseltilerde bozuk orman alanlarının %50'ye kadar olan bölümlerinde incir ağacı dikimi yapılması söz konusu alanların ekonomiye kazandırılması için önemli bir adım olmuştur.

- Ege İhracatçı Birlikleri tarafından belirlenen kuru incirde **ilk gemi yükleme tarihinin** ürün piyasa fiyatının düşmesini engellemek ve üretici mağduriyetinin önüne geçebilmek için **uygun zamanda** açıklanması önem arz etmektedir.

- Üreticilerin; ürünü hak ettiği değerde pazarlama, ucuz girdi temini, kredi kullanımı, alet veya ekipmanların ortak kullanımı gibi faaliyetlerini yürütebilmesi için birlikte hareket etmeleri, **TARİŞ'in finansal yapısı güçlenmiş bir şekilde pazarlamada daha da etkin rol alması** önem arz etmektedir.

- İncirin gerek kuru gerekse taze olarak, **iç tüketiminin arttırılması** için yapılan tanıtım faaliyetlerinin arttırılması önem arz etmektedir.

- Kaliteli, pazar isteklerine uygun bir üretimin gerçekleşebilmesi için kurutma işleminin iki tarafı file veya telle örtülmüş **plastik tünellerde** yapılması ile ilgili bilgilendirme çalışmaları yapılması önem arz etmektedir.

- Hasadı teşvik edici incir hasat filesi, kasa, ilek filesi, yüksek kurutma tünellerinde kullanılan plastik ve malzemelerin **destek kapsamına alınması önem arz etmektedir**.

- Kuru incirin en önemli sorunlarından biri olan **aflatoksin** oluşumunun engellenmesi için temiz ilek kullanılması ve ileklerin zamanında toplanması, hasat döneminde yere düşen meyvelerin sık sık toplanması ve kurutma işleminin tahta kerevetler üzerinde yapılması yönünde devam eden eğitim ve yayım çalışmalarının arttırılması önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

-TUİK, https://www.tuik.gov.tr/

-TRADEMAP, https://www.trademap.org/

-ATB, http://atb.org.tr/default.asp

-FAO, http://www.fao.org/home/en/